

УДК: 336.71.078.3(4-672EU)
Biblid 1451-3188, 17 (2018)
Год XVII, бр. 63, стр. 166–176
Изворни научни рад

НАДЗОРНИ МЕХАНИЗАМ БАНАКА У ЕУ

проф. др Цариша БЕШИЋ

Снежана БЕШИЋ, М.А.¹

Abstract: The global level of a long-term economic and financial crisis continues to be a challenge for the financial and banking system. Banks continued their association and growth across borders, applying one-size-fits-all approach, where this size is always extra-large. In some of the poor communities across the European Union, banking institutions closed to cut costs. However, directors of those banks who had personal relationships with their debtors became attractive, and these communities were increasingly separated from the wider economy as the financing for their needs became the subject of speculation. Such regulations meant reducing the total number of branches of each bank and savings cooperatives to a smaller size than the network of postal branches. All this suggests the global banking system is changing or creating a new banking architecture on a global scale. A major "contribution" to this was the general financial and economic crisis. Therefore, banks had to become more flexible in their operations and their adaptability to new business conditions was reflected in the efforts to create an alternative banking system, capable of responding to the challenges of a long-term crisis or shortages of capital on the global financial market. The EU institution adopted new rules of banking supervision which bear the losses and an appropriate part of the cost arising from the failure of the institution and not the taxpayers. Serbia needs to harmonize timely its regulations in the field of banking supervision with EU regulations.

Key words: Unedited supervisory, banks, mechanism, financial restructuring, harmonize, regulations

¹ Универзитет у Крагујевцу, Факултет техничких наука у Чачку, Висока железничка школа струковних студија, Београд. E-mail: carisa.besic@sbb.rs

1) СВРХА

Глобални ниво дуготрајне економске и финансијске кризе и даље је изазов за финансијски и банкарски систем. Светска економска криза умногоме утиче на бројне, углавном еволутивне, промене у функционисању, готово свих субјеката и међународних финансијских институција, али и на промену светске финансијске архитектуре. Савремени банкарски систем трпи и еволутивне и револуционарне промене. Оне се крећу у више праваца, али када се тражи алтернативни банкарски систем иду у два правца: дерегулације и демутуализације. Разноликост локалних финансијских институција у појединим земљама, у којима функционише развијен банкарски систем, је делимичан одговор на начин одигравања либерализације.

С друге стране, да би се избегао случај поновног стављања терета губитака на пореске обвезнике институције Европске уније су креирале нову регулативу надзора банака, након искустава са дуготрајном финансијском кризом. Након што је Централна банка спровела низ конвенционалних и неконвенционалних мера ради спуштања тензија, односно неповерења које је настало на тржишту новца, владе земаља ЕУ су усвојиле и имплементирале мере фискалних подстицаја које су имале за циљ раст агрегатне тражње и повећање броја запослених. Озбиљни проблеми у банкарском пословању настали су одмах након избијања дужничке кризе када су банке затражиле помоћ националних влада. Са аспекта буџетског дефицита и нивоа јавног дуга, додатни одлив средстава из буџета су истањили фискалне позиције и на тај начин увећали трошкове даљег задуживања. Последишно, услед пораста приноса, посебно на тржиштима државних обвезница оних чланица ЕУ које су биле највише изложене финансијској кризи, ниво квалитета потраживања банака довео је у питање и њихове финансијске извештаје.² То је, даље, довело до продубљивања кризе и покренуло нове захтеве банака за државном помоћи. Надзорна тела прикупљају бројне информације о пословању банака, а при томе квалитативни аспекти ових информација и спознаја коју ова тела имају о пословним банкама су битне колико и квантитативни показатељи о кредитним институцијама. Укрштање, односно размена информација и извештаја ниво децентрализације процедура, и доношење одлука одржавају јединствен концепт надзора и не дозвољавају дуплирање активности у процесу супервизије. Посебно је значајна конзистентност надзорних активности и превентивно деловање које има за циљ да се избегне разлика у третману банака земаља чланица. Принцип хомогености је формулисан да би се обезбедило формирање, функционисање и одржавање интегралног система надзора свих кредитних институција. Земље чланице ЕУ које нису у еврозони могу иницирати сарадњу са ЕЦБ у циљу

² M. Abscal et.al., 2015, „A banking union for Europe: Making a virtue out necessity“, The Spanish Review of Financial Economics, in press (према: Ђукић, М., наведени рад).

ширења механизма надзора. Надзорне активности контролних тела су у пропорцији са:³ (1) значају кредитних институција по финансијски систем; (2) профилем ризика банке која је предмет супервизије. Треба имати у виду да су ограничени ресурси контролних механизма, и да их треба ефикасно алоцирати. Врло битан циљ стварања банкарске уније је креирање окружења у коме се банке задужују у зависности од ефикасности свог пословања и сопственог кредитног рејтинга, а не од рејтинга земље у којој им је седиште.

2) МЕРЕ ЕУ

У циљу избегавања, поновног стављања терета губитака на пореске обвезнике, институције Европске уније су компоновале нови правни оквир надзора пословања банака. Дерегулација је укинула многе лимите (строга раздвојеност концептуалног – кредити и депозити, и инвестиционог банкарства – послови са вредносним хартијама) имплицирајући пуну слободу банака у развијеном свету, у погледу обављања послова са вредносним папирима, физичке дисперзије (њихових) организационих јединица, те детерминације каматних стопа на депозите. Задржани су прописи о обавезном осигурању (малих) банкарских депозита и ограничењу обима великих банкарских депозита и ограничењу обима великих банкарских кредита. Осим тога, на међународном нивоу су настале као одговор на минималну капитализираност банака, надзора над њиховим пословањем и тржишне транспарентности тих институција, и то појавно регулаторног облика. Главна сврха дерегулације банака, оличене у јачању здраве тржишне узајамне конкуренције тих институција, али без битног нарушавања специфичности њиховог пословања генеришући на тај начин шире, благотворне економске и друштвене ефекте. Те пруденционе норме банкарског пословања уважавале су специфичности појединих банака, односно омогућавајући да примењују властите моделе евалуације и ревитализације својих ризика (кредитног, тржишног и оперативног), уз услов да су потврђени од националних регулаторних институција и транспарентно јавно објављени.⁴ Дерегулација банкарства је подржавала и охрабривала други фактор промена – промена ИТ, односно електронизација пословања, како директно тако и индиректно тангирајући комплетну привредну и финансијску структуру, а тиме и само банкарство (платне картице је

³ European Central Bank, *Guide to banking supervision*, EIB, Frankfurt, 2014.

⁴ Конципрао их је Базелски комитет за супервизију (БЦБС) дефинишући их, у почетку, више круто (1998), па тржишни ризици банке (додатак Базела 1 у 1996) да би их у својој даљој верзији (Базел 2, 2006) чија је примена изашла изван оквира периода дерегулације, завршава се почетком прве глобалне кризе (2007), а која се манифестовала до средине 2009. године.

карактерисао блажи темпо дисперзије). Основна последица синергетског деловања фактора дерегулације и електронизације банкарства одражавала се заштравањем његове компетитивне позиције. Уз то, стандардизовањем финансијских услуга и чинећи их, у том погледу, генерално и конкретно мање банкарским, лабаве везу банака и њихових комитената развијајући, уједно, мотивацију и потенцијале небанкарских финансијских институција за пружање таквих услуга. Такође, омогућавајући брзу и квалитетну евалуацију кредитне способности доприносе директном повезивању инвеститора и великих нефинансијских компанија као тражилаца ресурса на финансијском тржишту, потискујући тако банкарску и општу финансијску интермедијацију (ефекат дезинтермедијације). На заштравање овог конкурентског положаја банке су одговориле:⁵ а) маркетингазијом и њеним специјалним аспектом – глобализацијом своје делатности; б) окрупњавањем своје делатности – концентрацијом банкарског сектора; в) експанзијом ванбилансних услуга – аспект реструктурирања пословне понуде; г) секјуритизацијом или појачаним обављањем послова са вредносним хартијама као видом преусмеравања својих, ризичних, пословних активности; д) конгломератизацијом продукције финансијских услуга и комбиновањем са пословним алијансама са одговарајућим нефинансијским компанијама, и ђ) генерално имплементацијом (делотворних) профитно оријентисаних метода управљања ризицима. Све ове мере, такође, доприносе сламању штетног утицаја рецесионих фактора општег обухвата којима банке бивају повремено (циклично) изложене. Финансијско реструктурирање и санације привредних друштава у Европској унији одвија се у врло широко заснованом регулаторном оквиру. За опоравак и санацију кредитних институција и инвестиционих друштава основа је Директива 2014/59/ЕУ Европског парламента и Већа од 15. маја 2014. године, а којој су корени измена Директиве Већа 82/891/ЕЕЗ и директива 2001/24/ЕЗ, 2002/47/ЕЗ, 2004/25/ЕЗ, 2005/56/ЕЗ, 2007/36/ЕЗ, 2011/35/ЕУ, 2012/30/ЕУ и 2013/36/ЕУ те уредби (ЕУ) бр. 1093/2010 и (ЕУ) бр. 648/2012 Европског парламента и Већа (Текст значајан за ЕГП) (СЛ Л ЕУ173, 12. 6. 2014, у даљем тексту: Директива 2014/59/ЕУ). Осим ове директиве као мере Европске уније наводе се следеће уредбе Европске уније:

- 1) Уредба (ЕУ) бр. 575/2013 је Уредба (ЕУ) бр. 575/2013 Европског парламента и Већа од 26. јуна 2013. о бонитетним захтевима за кредитне институције и инвестициона друштва и о измени Уредбе (ЕУ) бр. 648/2012 (Текст значајан за ЕГП);⁶

⁵ П. Петровић, А. Живковић, *Маркетинг у банкарској индустрији*, Чигоја штампа, Београд, 2011, стр. 56-77.

⁶ *Official Journal L* 176, 27.6.2013.

- 2) Уредба Већа (ЕУ) бр. 1024/2013 од 15. октобра 2013. о додели одређених задатака Европској централној банци у вези са политикама бонитетног надзора кредитних институција;⁷
- 3) Уредба (ЕУ) бр. 648/2012 је Уредба (ЕУ) бр. 648/2012 Европског парламента и Већа од 4. јула 2012. о ОЦЦ изведеницама, средишњој другој уговорној страни и трговинском репозиторију (Текст значајан за ЕГП);⁸
- 4) Уредба (ЕУ) бр. 1093/2010 је Уредба (ЕУ) бр. 1093/2010 Европског парламента и Већа од 24. новембра 2010. о оснивању европског надзорног тела (Европског надзорног тела за банкарство), којом се измењује Одлука бр. 716/2009/ЕЗ и ставља изван снаге Одлука Комисије 2009/78/ЕЗ;⁹
- 5) Директива 2013/36/ЕУ је Директива 2013/36/ЕУ Европског парламента и Већа од 26. априла 2013. о приступању делатности кредитних институција и бонитетном надзору над кредитним институцијама и инвестицијским друштвима, измени Директиве 2002/87/ЕЗ, те стављању изван снаге директива 2006/48/ЕЗ и 2006/49/ЕЗ (Текст значајан за ЕГП);¹⁰
- 6) Директива 2014/49/ЕУ је Директива 2014/49/ЕУ Европског парламента и Већа од 16. априла 2014. о системима осигурања депозита (Текст значајан за ЕГП);¹¹
- 7) Директива 2009/65/ЕЗ је Директива 2009/65/ЕЗ Европског парламента и Већа од 13. јула 2009. о усклађивању закона и других прописа у односу на субјекте за заједничка улагања у преносиве вредносне папире (УЦИТС) (Текст значајан за ЕГП);¹²
- 8) Директива 2002/47/ЕЗ је Директива 2002/47/ЕЗ Европског парламента и Већа од 6. априла 2002. о финансијском колатералу;¹³
- 9) Директива 98/26/ЕЗ је Директива 98/26/ЕЗ Европског парламента и Већа од 19. маја 1998. о коначности намирења у платним системима и системима за намирења вредносних папира;¹⁴
- 10) Директива 97/9/ЕЗ је Директива 97/9/ЕЗ Европског парламента и Већа од 3. марта 1997. о системима накнаде штете за инвеститоре;¹⁵

⁷ *Official Journal L* 287, 29.10.2013.

⁸ *Official Journal L* 201, 27.2.2012.

⁹ *Official Journal L* 331, 15. 12. 2010.

¹⁰ *Official Journal L* 176, 27. 6. 2013

¹¹ *Official Journal L* 173, 12. 6. 2014.

¹² *Official Journal L* 302, 17. 11. 2009.

¹³ *Official Journal L* 168, 27.6. 2002.

¹⁴ *Official Journal L* 166, 11. 6. 1998.

¹⁵ *Official Journal L* 84, 26. 3. 1997.

- 11) Директива 2014/65/ЕУ је Директива 2014/65/ЕУ Европског парламента и Већа од 15. маја 2014. о тржишту финансијских инструмената и измени Директиве 2002/92/ЕЗ и Директиве 2011/61/ЕУ (Текст значајан за ЕГП);¹⁶
- 12) Директива Већа 2001/23/ЕЗ је Директива Већа 2001/23/ЕЗ од 12. марта 2001. о усклађивању законодавства држава чланица у односу на заштиту права запосленика код преноса предузећа, погона или делова предузећа или погона;¹⁷
- 13) Препорука Комисије 2003/361/ЕЗ је Препорука Комисије 2003/361/ЕЗ од 6. маја 2003. о дефиницији микропредузећа те малих и средњих предузећа (Текст значајан за ЕГП)¹⁸

Универзални, односно јединствени надзорни механизам банака у ЕУ створен је по основу практичних искустава приликом контроле финансијских институција. Ова контрола се обављала у оквиру сарадње Европске банкарске управе (ЕБА), Европског парламента, Еврогрупе, Европске комисије и Европског борда за системски ризик у банкарству. Интегралном регулативом је предвиђено да Европска централна банка преузима одговорност за функционисање укупног банкарског система. Тачније, одговорности су подељене између ЕЦБ и надлежних институција у националној регулативи. Те институције су категорисане на оне финансијске институције које су од посебног значаја и оне које имају, у пракси, мањи значај. При томе треба имати у виду да, с једне стране, Европска централна банка непосредно обавља надзор кредитних институција од посебног значаја док, с друге стране, националне овлашћене институције контролишу оне кредитне институције које су од мањег значаја. Близина националних надлежних институција банкама које послују у оквиру њихових граница доноси низ користи док, с друге стране, доприноси конзистентности супервизије у свим земљама чланицама еврозоне¹⁹. Процес конвергенције, као саставни део и процес јединственог европског тржишта, у извесној мери, је у зависности и од супервизије кредитних институција. То иде у прилог примене принципа конзистентности. Јединствени механизам контроле узима у обзир висину штете која може настати у случају лошег пословања конкретне банке, као и њено евентуално лоше пословање у будућности. У ситуацији када регулаторно тело процени да је банка или кредитна институција изложена повећаном ризику, оно ће интензивирати контролни процес, све док не процени да је ниво ризика прихватљив.

¹⁶ *Official Journal L* 173, 12.6.2014.

¹⁷ *Official Journal L* 82, 22.3.2001.

¹⁸ *Official Journal L* 124, 20.5.2003.

¹⁹ М. Ђукић, „Банкарска унија и фискалне позиције земаља чланица ЕУ“, *Финансије*, Београд, 2015, стр. 148-161.

3) САДРЖАЈ

У глобалном банкарском систему, посматрано са аспекта структуре и пословања система као целине, постоји више модела. Банкарски систем представља организацију банкарства у некој земљи или групи земаља, у смислу структуре, функционисања, власништва и међусобне повезаности банака. Потом, сличност банкарских система потиче из околности да им је заједничко постојање централне банке и великог броја пословних банака различитог профила. Углавном разлике настају сходно томе коме припада водећа улога при финансирању привредних субјеката. Неслагања са начелима на којима се заснива конвенционални банкарски систем доводи до настанка алтернативног система, па све до облика бескаматне банкарске праксе. Увођење јединственог механизма надзора односно формирање банкарске уније имало је за циљ прекидање везе између банака и националних јавних финансија. Формирањем банкарске уније све банке биле би сигурније, односно захваљујући јединственом надзорном механизму надлежне институције могле би раније да реагују спречавајући тиме настанак великих проблема. У најгорем случају, ако би се опстанак банке довео у питање, новим инструментима би се управљало кризом искључујући могућност интервенција из националних буџета.²⁰ Напредовање у стварању и даљем обликовању јединственог тржишта финансијских услуга подразумева јединствен регулаторни оквир финансијског сектора у Европској унији. То захтева и примену регулативе прописане Базелом III у свим земљама чланицама. Нови стандарди Базелског комитета и регулатива Европске банкарске управе представљају базу за припремање регулативе, супервизију банака и управљања ризицима у банкарском сектору. Јединствени надзорни оквир обухвата девет принципа који могу покренути активности ЕЦБ, на вишем нивоу, или институција земаља чланица на нижем нивоу. Овај механизам је заснован на искуствима и примерима најбоље праксе која обухвата циљеве, инструменте и поделу надлежности. Бројни експерти и сви ресурси националних надлежних институција укључени су у супервизију банака применом централизованих процедура и пословних активности. То је пут према креирању услова за конзистентне резултате. Стубови банкарске уније су: 1. Јединствени надзорни механизам банака (Директива о адекватности капитала) – спречавање настанка кризе; 2. Јединствени механизам реструктурирања (Директива о опоравку и реструктурирању банака) – рана интервенција; 3. Хармонизовано осигурање депозита (Директива о опоравку и реструктурирању банака), јединствени механизам реструктурирања – управљање кризом.²¹ Интегрални надзор кредитних институција обавља се тако што се подразумева независност контролних тела. То значи самостално

²⁰ М. Ђукић, *op.cit.*, стр. 148-161.

²¹ Интернет: www.ecb.europa.eu i [Evropska komisija, http://ec.europa.eu/](http://ec.europa.eu/)

доношење одлука, без уплитања неких других институција. Међутим, интезитет надзора варира са фокусом на највеће, односно сложене групације и значајне супсидијаре, односно ћерке супсидијара банкарске групације. Тако се постиже и конзистентност са принципом спровођења контроле на основу процене ризика анализирајући како групације тако и супсидијаре групација.²² Механизам јединственог надзора је створен с циљем подизања нивоа сигурности пословања банака и тиме подигао ниво стабилности европског финансијског система. Стубови банкарске уније захтевају и стварање додатних трошкова банака у виду накнада и доприноса за надзор и реструктурирање, и то поред постојећих трошкова за осигурање депозита и уплата у корист европских надзорних институција. Покретање механизма формирања банкарске уније и решавање проблема према Директиви о опоравку и реструктурирању банака (Bank Recovery and Resolution Directive 2014/59/EU) је крајња мера која би заштитила јавне финансије земаља чланица, али и губитке и пребацила на акционаре, односно повериоце по унапред утврђеном редоследу.²³ Процедура реструктурирања банака треба да буде покренута онда када надлежна институција процени да постоји велика вероватноћа да ће банка отићи у стечај, односно када институција процени да ће у догледно време имовина банке бити мања од обавеза, те да банка неће моћи да измирује доспеле обавезе или да ће затражити интервенцију, односно помоћ државе. Међутим, ситуација у којој банка тражи хитну помоћ централне банке да би одржала одговарајући ниво ликвидности, не представља нужно услов за покретање поступка реструктурирања. По усвајању плана реструктурирања од јединственог надзорног одбора (ЈНО) и евентуалне одлуке Европске комисије о помоћи државе постоје два могућа сценарија.²⁴ У првом сценарију Европска комисија може предложити Савету ЕУ да оспори план реструктурирања ако се успостави да план није у складу са јавним интересима. Савет ЕУ разматра предлог Европске комисије и доноси одлуку. У ситуацији када Савет ЕУ има примедбе на план реструктурирања установљени ЈНО обавезан је да спроведе измене. По другом сценарију, Европска комисија може да оспори план реструктурирања не само по основу јавног интереса што обавезује ЈНО да промени своју одлуку. У оба сценарија процес се мора завршити у року од 36 часова од подношење предлога Европске комисије. Директива о опоравку и реструктурирању банака дефинише основна правила за израчунавање доприноса банака свих двадесет осам фондова за реструктурирање. Висина

²² М. Ђукић, *op.cit.*, стр. 155.

²³ Депозити до 100.000 евра би увек били осигурани, док би терет губитака сносили приватни инвеститори, односно банкарски сектор, а не порески обвезници као што је раније био случај.

²⁴ М. Ђукић, *op.cit.*, стр. 148-161.

доприноса се израчунава у две фазе: (1) фиксни део доприноса који зависи од обавеза, искључујући сопствена средства и осигуране депозите као полазну основу за утврђивање укупног износа доприноса; (2) пондерисање фиксног дела доприноса у складу са ризицима кредитне институције који се мере и приказују одговарајућим показатељима ризика;

4) ДАТУМ СТУПАЊА НА СНАГУ

Систем јединственог надзорног механизма, којим надзор обавља Европска централна банка и националне институције земаља које обухвата еврозона, ступио је на снагу новембра 2014. године. Директива 2014/59/ЕУ Европског парламента и Већа од 15. маја 2014. године, а којој су корени измена Директиве Већа 82/891/ЕЕЗ и директива 2001/24/ЕЗ, 2002/47/ЕЗ, 2004/25/ЕЗ, 2005/56/ЕЗ, 2007/36/ЕЗ, 2011/35/ЕУ, 2012/30/ЕУ и 2013/36ЕУ, те уредбе (ЕУ) бр. 1093/2010 и (ЕУ) бр. 648/2012 Европског парламента и Већа (Текст значајан за ЕГП) (СЛ Л ЕУ173, 12. 6. 2014. Уредба Комисије Европске уније бр. 651/2014 ступила је на снагу 17. априла 2014. године. Односи се на оцењивање одређених категорија подршке спојивим са унутрашњим решењима, а у примени чланова 107 и 108 Уговора. Финансијска дефрагментација је другом половином 2014. године смањена чему је, у великој мери, допринела и политика ЕЦБ и настојање да се предузму све мере како би се очувала политика заједничке валуте. У децембру 2014. године Савет ЕУ донео је одлуку да имплементира регулативу којом се уређује начин утврђивања висине доприноса који банке треба да уплате у посебан јединствени фонд за реструктурирање банака (Single Resolution Fund – SRF). Овај Фонд се оснива у оквиру јединственог механизма за реструктурирање банака, с циљем да у року од осам година укупан износ прикупљених доприноса банака буде минимум 1% осигураних средстава (депозита) свих кредитних институција земаља чланица Европске уније. Регулатива Европске комисије примењује принцип пропорционалности утврђујући посебан износ доприноса код релативно малих банака. У већини случајева, мале банке послују са мањим ризицима због чега је и вероватноћа мања да се користи фонд за реструктурирање. Од јануара 2016. године национални фондови за реструктурирање замењени су јединственим фондом за реструктурирање. Међутим, да би се избегао могући нагли скок трошкова банака осмишљен је механизам осмогодишњег прилагођавања, односно спајања свих националних фондова до 2023. године.

5) ИЗВОРИ

Abscal, M., et.al., 2015, „A banking union for Europe: Making a virtue out necessity“, *The Spanish Review of Financial Economics*, in press (према: Ђукић, М., наведени рад).

Directive 2013/36/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on access to the activity of credit institution and the prudential supervision of credit institutions and investment firms, amending Directive 2002/87/EC and repealing Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC, OJ L176.

Directive 2013/36/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on access to the activity of credit institution and the prudential supervision of credit institutions and investment firms, amending Directive 2002/87/EC and repealing Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC, OJ L176.

Directive 2014/49/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on deposit guarantee schemes, OJ L, 173.

Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms, Official Journal of the European Union, L 173/190;

European Banking Authority, 2015, Implementing Basel III in Europe, <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/implementing-basel-iii-europe>;

European Banking Authority, 2015, The Single Rulebook, <http://eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook>.

European Central Bank, 2014, Banking union, restoring financial stability in the Eurozone.

European Stability Mechanism, 2015, ESM Factsheet, ESM Luxembourg Eurozone, Brussels.

Regulation (EU) No 575/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on prudential requirements for credit institutions and investment firms and amending Regulation (EU) No 648/2012, OJ L 176.

Ђукић, М., 2015, Банкарска унија и фискалне позиције земаља чланица ЕУ, 2015, Финансије, Београд, стр.148-161.

Закон о банкама, „Службени гласник РС“, бр.72/2003, 55/2004, 85/2005, 44/2010, 76/2012, 106/2012 и 14/2015.

6) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Нови надзорни јединствени механизам представља даљи помак у европској хармонизацији јер представља нови приступ обављања надзора по основу јединственог скупа прописа, а земље чланице обавезујући прихватају јединствени скуп прописа из домена надзора. Јединствени надзорни механизам банака има више циљева, а први је стално унапређење процеса надзора банака поређењем са новим искуствима и најбољим примерима из праксе. Правна усаглашеност надзорне функције, хармонизација надзорних активности са аспекта скупа прописа доводи до јединствене контроле банака на српском банкарском тржишту и под надлежношћу различитих институција. Треба имати

у виду да је на тај начин, преко припреме водича за надзор банака, Европска банкарска управа допринела ограничавању, детекцији и контроли системског ризика у пословању банака. Проактивни приступ у третману процеса супервизије кредитних установа произилази из принципа благовремене и ефективне примене корективних мера. На тај начин се смањује могућност настанка већих губитака, односно великих штета, нарочито оних институција које су од посебног значаја. С друге стране, потребно је да и реакција банке буде реализована у прихватљивом временском распону. Тако се смањује могућност настанка губитака и за банке и за депоненте односно штедише. Имајући у виду стратешко опредељење Србије за чланством у ЕУ од пресудног је значаја и хармонизација прописа и у овој области. Дакле, у домену надзора банака, са јединственим правним оквиром Европске уније, изискује благовремено анализирање и поређење регулативе Србије са директивама и подзаконским актима и праксом која се спроводи у земљама Европске уније. У том циљу Србија је, почетком 2015. године, усвојила Закон о изменама и допунама Закона о банкама којима се у великој мери обавља усклађивање српских прописа са регулативом ЕУ. У области финансирања реструктурирања банака у Србији овај закон омогућава да се средства за ту намену обезбеђују из фонда за осигурање депозита и да држава може обезбедити та средства. Србија, у односу на брзину отварања поглавља за приступ у чланство ЕУ треба да утврди динамику усклађивања прописа из ове области. То је врло важно и са аспекта стабилности јавних финансија и ефикасности српске фискалне политике.